

پروژه توانمند سازی جوامع محلی حوزه طرح ساماندهی و مدیریت گلآزنی منطقه آرمرده و روستای هواره خول

IRA/SGP/OP4/RAF/07/01 (92)

GEF/SGP at UNDP

OAK FOREST COMMUNITY PARTICIPATION & LIVELIHOOD PRACTICES IN ZAGROS ARMARDEH REGION IN BANEH, KORDISTAN PROVINCE

سازمانهای همکار

- شورای اسلامی روستاهای و شترمل، کوخ مامو و هواره خول
- مرکز پژوهش و توسعه جنگل های زاگرس شمالی دانشگاه کردستان گروه جنگلداری
- اداره کل منابع طبیعی استان کردستان
- اداره منابع طبیعی شهرستان بانه
- انجمن جوانان حافظ زمین (دامون)

محل اجرا:

روستای و شترمل: بخش آرمرده، شهرستان بانه، استان کردستان
روستای کوخ مامو: بخش آرمرده، شهرستان بانه، استان کردستان
روستای هواره خول: بخش سورین، شهرستان بانه، استان کردستان
زمان پروژه: آذر 86 - آبان 88 / 11/2009 - 12/2007
مجری: گروه محلی در روستاهای و شترمل، کوخ مامو و هواره خول

حامي: برنامه کمکهای کوچک تسهیلات محیط زیست جهانی
بودجه SGP: 50000 دلار

پیشینه پروژه

پس از اجرای پروژه " تدوین، ثبت و ترمیم جنگلداری سنتی جنگل های بلوط زاگرس شمالی در روستای هواره خول - بانه - کردستان " توسط انجمن جوانان حافظ زمین "دامون"، وجود دانش بومی در منطقه اثبات شده و استفاده از شکل اصلاح شده گلآزنی رایج گردید. با توجه به، به وجود آمدن گروه محلی در روستاهای منطقه طرح، پس از اتمام طرح نخست و با هدف پایداری طرح اولیه، ارتقاء سطح معیشت پایدار در منطقه و کاهش فشار بر منابع طبیعی، پروژه " توانمندسازی جوامع محلی حوزه طرح ساماندهی و مدیریت گلآزنی منطقه آرمرده " توسط انجمن جوانان حافظ زمین "دامون" طراحی گردید. در حال حاضر این پروژه توسط سازمانهای محلی روستای و شترمل، هواره خول و کوخ مامو در حال اجرا می باشد.

معرفی منطقه

پروژه "توانمند سازی جوامع محلی حوزه طرح ساماندهی و مدیریت گلآزنی منطقه آرمرده و روستای هواره خول" در سه روستا در حال اجرا می باشد.

روستای و شترمل

روستای و شترمل در حدود 30 کیلومتری شهرستان بانه قرار دارد این روستا دارای جاده خاکی بوده و در منطقه کاملاً جنگلی واقع شده است. و شترمل فاقد جمعیت کخ-نشن بوده و شامل 6 خانوار دائمی می-باشد که در محل به امرار معاش می-پردازند.

روستای هواره خول

روستای هواره خول در 13 کیلومتری شرق مسیر بانه - مریوان، در بخش ننور و دهستان بوئین قرار گرفته است. 574 هکتار سامان عرفی روستای هواره خول، شامل 30 هکتار جنگل مخروطیه، 3 هکتار مسکونی، 77 هکتار زمین کشاورزی، 120 هکتار مرتع و 347 هکتار جنگل (تحت مدیریت روستائیان) می باشد. این روستای 30 خانواری 85% از معاش خود را از راه دامداری تامین می کند.

روستای کوخ مامو

روستای کوخ مامو در حدود 25 کیلومتری شهرستان بانه قرار دارد این روستا دارای جاده آسفالت و شن ریزی شده بوده و در منطقه کاملاً جنگلی واقع شده است. این روستا به همراه جمعیت کخ-نشن آن شامل 65 خانوار دائمی می-باشد که در محل به امرار معاش می-پردازند. منبع درآمد اکثر ساکنین روستای کوخ مامو تلفیقی از کشاورزی، دامداری و کارگری می-باشد. البته در روستا 12 نفر به شغل رانندگی و یک نفر پیشه خیاطی دارد.

اهداف طرح

- پایداری طرح " تدوین، ثبت و ترمیم جنگلداری سنتی جنگل های بلوط زاگرس شمالی در روستای هواره خول – بانه – کردستان "
- پشتیبانی و کمک به اجرای طرح ساماندهی و مدیریت گلازنی در حوزه آرمرده (حوالی شهرستان بانه) برای 19000 هکتار از جنگل های منطقه توسط مرکز پژوهش و توسعه جنگل زاگرس با همکاری اداره منابع طبیعی و با الگوبرداری از طرح تدوین، ثبت و ترمیم جنگلداری سنتی جنگل های بلوط زاگرس شمالی در روستای هواره خول – بانه
- توانمند سازی جامعه محلی برای استفاده از راههای معیشت جایگزین برای کاهش فشار بر منابع طبیعی و ایجاد معیشت پایدار در منطقه
- حفاظت جنگلهای منطقه و حفظ دانش بومی جنگلداری در حوزه آرمرده
- بهبود وضعیت اقتصادی روستا و منطقه به صورت مستقیم و غیر مستقیم و کمک به احیاء جنگل
- کاهش میزان مهاجرت از روستا

فعالیت های پروژه

- برگزاری کارگاه و تعیین دقیق معیشت مورد نظر در هر روستا – با برگزاری سری کارگاه هایی مشخص گردید در روستای و شترمل و کوخ مامو زنبورداری و در روستای هواره خول باغداری و تولید نهالهای جنگلی اجرا گردد. در حال حاضر فاز دوم پروژه به اتمام رسیده و فعالیت های مربوط به زنبورداری در روستای و شترمل و باغداری و تولید گونه های جنگلی در روستای هواره خول به طور کامل به انجام رسیده است. فعالیت های مربوط به زنبورداری در روستای کوخ مامو به زودی آغاز می گردد.
- خرید ملزومات و تعیین محل اجرای پروژه در هر روستا با کمک مردم محلی
- آموزش اجرائی نوع معیشت مورد نظر در محل اجرای پروژه توسط کارشناسان مربوطه
- مستندسازی، راه اندازی وبگاه و به روز رسانی آن، بازاریابی اینترنتی محصولات تولید شده

دستاوردها و نتایج

- خرید تعداد 60 کندوی زنبورداری و استقرار آن در روستای و شترمل (هر خانوار مدیریت 10 کندوی زنبورداری را برعهده دارند).
- تعداد کندوها یک سال پس از اجرای پروژه (1388) به 100 کندو افزایش یافته است.
- تولید عسل گزو برای اولین بار در ایران در روستای و شترمل - گزو یکی از محصولات فرعی درختان بلوط است. این شیره چندین ماه از سال بروی شاخ و برگ درختان بلوط ترشح شده و منبع قندی بسیار ارزشمندی برای تولید عسل است.

- تولید 600 تا 750 کیلو عسل طبیعی گزو در سال اول بهره برداری
- اشتغالزائی مستقیم برای 6 نفر در روستای و شترمل
- راه اندازی وبگاه پروژه www.galajarepaydar.ir و به روزرسانی آن
- بازاریابی اینترنتی عسل گزو از طریق وبگاه پروژه

- اجرای پروژه باغداری و کاشت گونه های جنگلی توسط 20 خانوار در روستای هواره خول. با اجرای این پروژه برای 20 نفر به طور مستقیم اشتغالزائی شده است. در مجموع 13000 مترمربع زمین جهت کاشت نهال های باغی و جنگلی آماده شده و 1503 نهال باغی کاشته شده است.

- پیگیری امکان خرید نهال های جنگلی تولید شده توسط اداره کل منابع طبیعی استان کردستان و اخذ موافقت اولیه پیش خرید نهال های تولیدی توسط اداره کل منابع طبیعی استان کردستان.

اصله 1503	خرید و کاشت نهال های باغی
11000 متر	آماده سازی زمین برای احداث باغ
2000 مترمربع	آماده سازی زمین برای کاشت نهال های جنگلی
20 نفر	اشتغالزائی

- تهیه مقاله "توانمندسازی جوامع محلی حوزه طرح ساماندهی و مدیریت گلآزنی منطقه آرمده و روستای هواره خول" توسط گروه اجرایی پروژه و ارسال آن به سومین همایش ملی جنگل و ارائه آن در تاریخ 24 اردیبهشت 88 در دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران. این مقاله به عنوان مقاله برتر در بخش اقتصادی - اجتماعی و بیولوژی انتخاب گردید.

- پیگیری امکان احداث واحد بیوگاز در روستای وشرمل و استفاده از انرژی های خورشیدی (Renewable Energy) در روستای کوخ مامو (این فعالیت توسط گروه اجرایی احداث واحدهای بیوگاز در روستای پچت و یخکش اجرا خواهد شد).

- راه اندازی زنبورداری و خرید کندو برای روستائیان روستای آرمده توسط استادان منابع طبیعی دانشگاه تهران به طور خودجوش، با الگوبرداری از پروژه توانمند سازی جوامع محلی حوزه طرح ساماندهی و مدیریت گلآزنی منطقه آرمده و روستای هواره خول و آموزش زنبورداری به روستائیان آرمده توسط صندوقدار پروژه زنبورداری در روستای وشرمل که در جریان برگزاری کارگاه های زنبورداری در پروژه آموزش دیده اند.

- همکاری در برگزاری دور سوم کارگاه های مشارکتی توانمندسازی سازمان های مردم نهاد در مرکز پژوهش و توسعه جنگل های زاگرس شمالی (که در جریان اجرای پروژه قبلی SGP زمینه تاسیس آن فراهم شد) در شهر بانه در مهرماه 1387.

- با برگزاری دور سوم کارگاه های مشارکتی توانمندسازی سازمان های مردم نهاد در بانه و با توجه به موضوع کارگاه (پایش و ارزیابی مشارکتی)، فاز اول پروژه توسط شرکت کنندگان به عنوان مطالعه موردی case study در کارگاه ارزیابی مشارکتی گردید.